

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 400/2022-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Tiborom Bickom, advokátom, Dukelská 972/7-3, Považská Bystrica, proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 8 C 180/2016-77 z 5. decembra 2016, rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 204/2017-148 zo 16. mája 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 1/2020 z 31. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. júla 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a prikázať Okresnému súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“), aby vo veci znova konal a rozhodol.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia boli v právnom postavení žalobcov v spore o určenie, že na špecifikovaných nehnuteľnostiach viazne vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu peši, povozom v rozsahu vyznačenom geometrickým plánom.
3. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 180/2016-77 z 5. decembra 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľov zamietol. Na základe odvolania sťažovateľov Krajský súd

v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 17 Co 204/2017-148 zo 16. mája 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 7 Cdo 1/2020 z 31. marca 2022 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) dovolanie sťažovateľov odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia uviedli, že sú vlastníkami pozemkov, ktoré majú právo užívať, brať z nich úžitok a disponovať nimi, čo im garantuje čl. 20 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovatelia zastávajú názor, že vykonaným dokazovaním preukázali, že na pozemky v ich vlastníctve chodievali cez žalované pozemky na základe dohody ich právnych predchodcov. Zo žiadneho z vykonaných dôkazov podľa sťažovateľov nevyplýva, že by pri užívaní dohodnutého prístupu na svoje pozemky nepostupovali dobromyseľne a v dobrej viere.

5. Súd prvej inštancie, odvolací súd, ale aj dovolací súd striktno formalisticky trvali na tom, že titulom na vydržanie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu musí byť písomná zmluva. Žalobu a opravné prostriedky zamietli práve z toho dôvodu, že sťažovatelia nepreukázali písomnú zmluvu o zriadení vecného bremena. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že jediná prístupová cesta pri jazde povozom bola cez dotknuté parcely (z titulu vecného bremena), ktorú sťažovatelia a ich právni predchodcovia využívali už pred rokom 1980. Krajský súd a najvyšší súd, rozhodujúc o dovolaní, nesprávne právne posúdili titul vzniku vecného bremena, trvajúc na jeho písomnej forme, nebrali do úvahy, že právni predchodcovia sťažovateľov uzatvorili určitú zmluvu slobodne a vážne, či už pomenovanú, alebo nepomenovanú, a preto táto je v zmysle zásady *pacta sunt servanda* pre účastníkov záväzná. Žalovaní dlhodobo rešpektovali právo prechodu sťažovateľov cez dotknuté pozemky a až po rokoch im ho začali upierať.

6. Všeobecné súdy nesprávne právne posúdili „dohodu“ o vzniku práva vecného bremena, keď sa absolútne nezaoberali tým, či na základe dohody medzi právnyimi predchodcami sťažovateľov a žalovaných mohli sťažovatelia nadobudnúť presvedčenie, že právo prechodu vecného bremena im patrí. Nesprávne právne posúdili aj vyjadrenie vypočutých svedkov, aktivitu sťažovateľov na obecnom úrade a fakt, že sťažovatelia roky právo prechodu na svoje pozemky využívali. Všetky tieto skutočnosti jednoznačne vedú k tomu, že dohoda o zriadení vecného bremena fakticky uzavretá bola.

7. Sťažovatelia zastávajú názor, že odôvodnenie všetkých napadnutých rozhodnutí je arbitrárne a založené výslovne na formalistickom prístupe k hodnoteniu vykonaných dôkazov bez zreteľa na konkrétne okolnosti prípadu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie vlastníckeho práva sťažovateľov (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) rozhodnutiami všeobecných súdov v konaní o určenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez pozemky žalovaných vydržaním.

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľov rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu:

9. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

10. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovatelia využili, a ich odvolacími námietkami sa zaoberal krajský súd ako súd odvolací. Proti rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovatelia tiež uplatnili, a ich námietkami sa zaoberal najvyšší súd ako súd dovolací.

11. Z uvedeného dôvodu sa vo veci sťažovateľov uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľov uznesením najvyššieho súdu:

12. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

13. Podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. Podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľ k ústavnej sťažnosti musí pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

14. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a v) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až u) ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

15. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

16. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa

od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

17. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už formuloval právny názor (pozri napr. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 255/2021), podľa ktorého má nedostatok odôvodnenia ústavnej sťažnosti (alebo jej časti) významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu.

18. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom ustanovenou podmienkou konania pred ústavným súdom. Sťažovatelia v odôvodnení ústavnej sťažnosti bez rozlíšenia medzi namietaním nezákonnosti jednotlivých napadnutých rozhodnutí uvádzajú argumentáciu, ktorá je parciálna a neurčitá, spochybňujúca predovšetkým skutkové zistenia, ku ktorým dospeli všeobecné súdy. Sťažovatelia v podstate len vyjadrujú svoj nesúhlas s právnym posúdením nimi uplatneného nároku na určenie, že vydržaním nadobudli vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu na pozemky v ich vlastníctve cez pozemky žalovaných, avšak nenamietajú žiadne konkrétne ústavne relevantné okolnosti, ktoré by odôvodňovali neústavnosť namietaného uznesenia najvyššieho súdu. Sťažovatelia v odôvodnení ústavnej sťažnosti vôbec nekonkretizujú, v čom spočíva pochybenie najvyššieho súdu pri preskúmaní nimi uplatnených dovolacích dôvodov [§ 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku], na základe ktorých bolo ich dovolanie odmietnuté.

19. Rozsah nedostatkov odôvodnenia ústavnej sťažnosti je taký, že ústavný súd nemal priestor na to, aby svojím zásahom (či už vo forme výzvy na doplnenie ústavnej sťažnosti, alebo vlastnou aktivitou) odstránil tieto nedostatky ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa týkalo najmä esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti (nedostatočného odôvodnenia), teda podstaty ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľov nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 58/2019, I. ÚS 351/2019). Ústavný súd súčasne konštatuje, že sťažovatelia nepripojili k ústavnej sťažnosti rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými k porušeniu ich základných práv a slobôd malo dôjsť (§ 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

20. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež pripomína, že označené nedostatky zákonom ustanovených náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti, úlohou ústavného súdu nemôže byť abstrahovať či hľadať ústavne relevantnú argumentáciu sťažovateľov v ústavnej sťažnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Navyše absenciu podstatných zákonných náležitostí nie je možné reparať ich doplnením po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, ktorú nie je ani možné predĺžiť.

21. Pretože predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovujú ústava a zákon o ústavnom súde, a to najmä relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť

v tejto časti súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Ladislav Dudíť
predseda senátu